

רשות המסים בישראל

מדריך לגמלאי למילוי טופס 161 ד - בקשה לקיבוע זכויות

תוכן עניינים

- 2.....מדריך למילוי טופס 161 ד - בקשה לקיבוע זכויות לפי סעיף 9א לפקודה.
- 2.....למי המידע רלוונטי?
- 2.....מהו הפטור המגיע לך על הקצבה המזכה?
- 3.....באילו מקרים ניתן לקבל את שיעור הפטור הכולל במלואו על הקצבה המזכה?
- 4.....מהו הליך קיבוע זכויות.
- 4.....כיצד ניתן לנצל את סל הפטור?
- 5.....מילוי טופס 161 ד - צעד אחר צעד.
- 5.....חלק א - פרטים אישיים.
- 5.....חלק ב - גיל הזכאות ופרטים על הכנסותיי מקצבה מזכה.
- 5.....מועד גיל הזכאות.
- 6.....חלק ג - פרטים על מעסיקיי ומענקי פרישה פטורים בגין תקופות עבודתי.
- 6.....מענקי פרישה פטורים שיובאו בחשבון בנוסחת הקיזוז.
- 6.....מענקי פרישה פטורים שלא יובאו בנוסחת הקיזוז.
- 6.....מענקי פרישה פטורים - השפעתם על סל הפטור.
- 6.....דוגמאות לאופן השפעת מענק פרישה פטור על שיעור הפטור החל על הקצבה המזכה.
- 9.....חלק ג.2 - סיבת הפרישה מהמעסיק האחרון ממנו פרשת ושדווח בחלק ג.1.
- 9.....חלק ג.3 - עבודה לאחר גיל זכאות.
- 9.....חלק ד - פרטים על היוון קצבה בפטור ממס.
- 9.....היוון קצבה - מהו?
- 10.....היוון קצבה פטור - השפעתו על סל הפטור.
- 10.....דוגמאות לאופן השפעת היוון בפטור ממס על שיעור הפטור החל על הקצבה המזכה.
- 12.....חלק ד.1 - היוון קצבה בפטור בעבר.
- 12.....חלק ד.2 - היוון קצבה בפטור בעתיד.
- 12.....חלק ד.3 - בקשה לאישור היוון קצבה בפטור ממס.
- 12.....חלק ה - בחירה ביחס להגדלות ב"פטור הנוסף" בשנות המס שלאחר הגיעך לגיל הזכאות.
- 13.....חלק ו - הצהרות וחתימה.
- 13.....שאלות נפוצות.

רשות המסים בישראל

מדריך לגמלאי למילוי טופס 1161 - בקשה לקיבוע זכויות לפי סעיף 9א לפקודה

המידע המובא במדריך זה אינו מהווה ייעוץ או תחליף להוראות הדין
המדריך כתוב בלשון זכר - מתייחס גם לנקבה

למי המידע רלוונטי?

מידע זה רלוונטי אליך אם התקיימו לגביך כל אלה:

1. הגעת לגיל הזכאות לאחר 1.1.2012.

"גיל הזכאות" - "גיל פרישה" או מועד קבלת קצבה מזכה לראשונה, לפי המאוחר.

- "גיל פרישה" - גבר 67, אישה 65-62 בהתאם לתוספות המיוחדות בחוק גיל פרישה או "פרישה מוקדמת מחמת נכות יציבה בשיעור העולה על 75%".
- "פרישה מוקדמת מחמת נכות יציבה בשיעור העולה על 75%" - פרישה מוקדמת בשל נכות יציבה בדרגה של 75% או יותר שנקבעה על פי החוקים המפורטים בסעיף 9(א5) לפקודה או על פי התקנות שהותקנו מכוח סעיף 9(ב5) לפקודה.

2. אתה מקבל קצבה מזכה.

"קצבה מזכה" - קצבה המשולמת מאת קופת גמל, קרן פנסיה, מעסיק לשעבר (פנסיה תקציבית), חברת ביטוח (ביטוח מנהלים וכן קצבת אובדן כושר עבודה, למעט קצבת שאירים וקצבה מוכרת).

3. מנוכה לך מס על הקצבה המזכה או על הכנסות נוספות כדוגמת משכורת (ככל ויש לך הכנסות נוספות) או שברצונך למשוך כספים מקופת גמל בסכום חד פעמי בדרך של היוון קצבה פטור ממס.

אם התקיים לגביך כל האמור לעיל, כדאי שתגיש לפקיד השומה בקשה לקיבוע זכויות וזאת על מנת שתוכל למצות באופן מרבי את הטבות המס המגיעות לך בעת מימוש החסכון הפנסיוני.

יש להגיש לפקיד השומה בקשה לקיבוע זכויות באמצעות טופס 1161 וזאת לצורך מיצוי הטבות המס המגיעות לך בהגיעך לגיל הזכאות, על הקצבה המזכה, מענקי הפרישה ועל היוון קצבה.

מהו הפטור המגיע לך על הקצבה המזכה?

סעיף 9א לפקודת מס הכנסה קובע כי קצבה מזכה שמקבל גמלאי שהגיע לגיל הזכאות לאחר 1.1.2012 תהיה פטורה ממס עד לסכום שלא יעלה על 57.5% מתקרת הקצבה המזכה וזאת נכון לשנת 2026.

נכון לשנת 2026 - תקרת הקצבה המזכה עומדת על 9,430 ₪ לחודש ומכאן שסכום הפטור המרבי לקצבה מזכה עומד על 5,422 ₪ לחודש.

כאמור, שיעור הפטור הכולל נכון לשנת 2026 עומד על 57.5% מהתקרה ובנוי משני רבדים:

רובד 1 - הפטור הבסיסי בשיעור של 35%.

רובד 2 - הפטור הנוסף בשיעור 22.5%, נכון לשנת 2026.

רשות המסים בישראל

במסגרת תיקונים 190 ו-275 לפקודת מס הכנסה נקבע שהחל משנת 2012, שיעור הפטור על הקצבה המזכה יגדל וזאת במסגרת מספר פעימות עד לשנת המס 2028 (להלן: "הפטור הנוסף").

שנות המס	גידול בשיעור הפטור הנוסף	שיעור הפטור הנוסף	שיעור הפטור הכולל (בסיסי ונוסף)
2015-2012	8.5%	8.5%	43.5%
2019-2016	5.5%	14%	49%
2024-2020	3%	17%	52%
2025	5%	22%	57%
2026	0.5%	22.5%	57.5%

שיעור הפטור הנוסף על הקצבה המזכה צפוי לגדול בשנים הבאות בהתאם למפורט להלן (להלן: "הגדלות עתידיות"):

שנות המס	גידול בשיעור הפטור הנוסף	שיעור הפטור הנוסף	שיעור הפטור הכולל (בסיסי ונוסף)
2027	5%	27.5%	62.5%
2028 ואילך	4.5%	32%	67%

באילו מקרים ניתן לקבל את שיעור הפטור הכולל במלואו על הקצבה המזכה?

אם לא קיבלת מענקי פרישה פטורים ממס בגין 32 שנות עבודה שקדמו לגיל הזכאות ולא בחרת להוון חלק מקצבתך בפטור ממס, אתה זכאי לפטור ממס על קצבתך החודשית בשיעור 57.5% (נכון לשנת 2026) מתקרת הקצבה המזכה (כאמור, נכון לשנת 2026 - תקרת הקצבה המזכה עומדת על 9,430 ₪ לחודש וסכום הפטור המרבי לקצבה עומד על 5,422 ₪ לחודש).

דוגמה 1 - אברהם הגיע לגיל הזכאות בתאריך 1.1.2026 והחל ממועד זה החל לקבל קצבה מזכה בסך 10,000 ₪ לחודש. אברהם לא קיבל מענקי פרישה פטורים ממס בגין 32 שנות עבודה שקדמו לגיל הזכאות ולא בחר להוון בפטור ממס חלק מקצבתו.

סכום הקצבה הפטורה החודשית של אברהם: $9,430 * 57.5\% = 5,422$

סכום הקצבה החייבת החודשית של אברהם: $10,000 - 5,422 = 4,578$

דוגמה 2 - יצחק הגיע לגיל הזכאות בתאריך 1.1.2026 והחל ממועד זה החל לקבל קצבה מזכה בסך 6,000 ₪ לחודש. יצחק לא קיבל מענקי פרישה פטורים ממס בגין 32 שנות עבודה שקדמו לגיל הזכאות ולא בחר להוון בפטור ממס חלק מקצבתו.

רשות המסים בישראל

סכום הקצבה הפטורה החודשית של יצחק: $9,430 * 57.5\% = 5,422$

סכום הקצבה החייבת החודשית של יצחק: $6,000 - 5,422 = 578$

דוגמה 3 - יעקב הגיע לגיל הזכאות בתאריך 1.1.2026 והחל ממועד זה החל לקבל קצבה מזכה בסך 5,400 ₪ לחודש. יצחק לא קיבל מענקי פרישה פטורים ממס בגין 32 שנות עבודה שקדמו לגיל הזכאות ולא היוון בפטור ממס חלק מקצבתו.

סכום הקצבה הפטורה החודשית של יצחק: סכום הקצבה החודשי נמוך מסכום הפטור המרבי לקצבה ולכן כל הקצבה של יצחק פטורה ממס.

מהו הליך קיבוע זכויות

קיבוע זכויות זו בקשה שמגיש גמלאי לפקיד השומה לצורך מיצוי הטבות המס המגיעות לו בהגיעו לגיל הזכאות, על הקצבה המזכה, מענקי הפרישה ועל היוון קצבה.

מי שהגיע לגיל הזכאות לאחר 1.1.2012 נדרש להסדיר את בחירותיו בנוגע לחלוקת הטבות המס המגיעות לו ביחס לחיסכון הפנסיוני שצבר במשך שנות עבודתו. מהלך זה מכונה "קיבוע זכויות" והטופס המיועד לעניין זה הוא טופס 161ד - "בקשה לקיבוע זכויות לפי סעיף 9א לפקודה" (להלן: "טופס קיבוע זכויות"). במסגרת קיבוע הזכויות אתה מקבע את זכויותיך ובוחר כיצד לממש את הזכאות לפטור ממס על הקצבה החודשית, מענק פרישה פטור ומשיכה חד פעמית פטורה בדרך של היוון קצבה. הסדרה זו נדרשת גם לאור ההגדלות העתידיות של שיעורי הפטור הנוסף על הקצבה המזכה, כפי שפורט לעיל. במסגרת קיבוע הזכויות מחושב הפטור לו אתה זכאי, בהתחשב במענקים הפטורים שמשכת ובהתחשב בבחירותיך ביחס להיוון קצבה.

הטבות המס המגיעות לך בהגיעך לגיל הזכאות לאחר ה-1.1.12, מוגדרות כ"סכום ההון הפטור". סכום ההון הפטור הוא למעשה "סל פטור" המחושב באופן הבא: סך התקרה המזכה (9,430 ₪ נכון לשנת 2026) כפול (*) אחוז הפטור הכולל (57.5% נכון לשנת 2026) כפול (*) מכפיל ההמרה להון (180). סל הפטור הוא סכום המשקף את היקף הטבות המס המרבי להן זכאי גמלאי שהגיע לגיל הזכאות לאחר 1.1.2012, בהתאם להוראות סעיף 9א לפקודת מס הכנסה.

נכון לשנת 2026 סל הפטור עומד על 976,005 ₪ ($9,430 * 57.5\% * 180$) (להלן: "סל הפטור").

כיצד ניתן לנצל את סל הפטור?

ניצול סל הפטור מתאפשר בכל אחת או יותר מהאפשרויות הבאות:

1. קבלת הפטור על מענק פרישה.
2. קבלת הפטור על סכום חד פעמי המתקבל מהיוון קצבה.
3. קבלת הפטור על קצבה המזכה.

הנוסחה שלפיה מחושב שיעור הפטור על הקצבה המזכה, בהתחשב במענקים הפטורים בהיוונים פטורים, מכונה "נוסחת הקיזוז" (להלן: "נוסחת הקיזוז").

רשות המסים בישראל

מילוי טופס 161ד - צעד אחר צעד

חלק א - פרטים אישיים

בחלק זה עליך למלא את פרטיך האישיים כדוג' מספר תעודת זהות, תאריך לידה וכתובת.

חלק ב - גיל הזכאות ופרטים על הכנסותיי מקצבה מזכה

מועד גיל הזכאות

בחלק זה עליך למלא את התאריך שבו הגעת ל"גיל הזכאות".

גיל הזכאות - "גיל פרישה" או מועד קבלת "קצבה מזכה" לראשונה, לפי המאוחר.

- "גיל פרישה" - גבר 67, אישה 62-65 בהתאם לתוספות המיוחדות בחוק גיל פרישה או "פרישה מוקדמת מחמת נכות יציבה בשיעור העולה על 75%".
- "פרישה מוקדמת מחמת נכות יציבה בשיעור העולה על 75%" - פרישה מוקדמת בשל נכות יציבה בדרגה של 75% או יותר שנקבעה על פי החוקים המפורטים בסעיף 9(א) לפקודה או על פי התקנות שהותקנו מכוח סעיף 9(ב) לפקודה.
- "קצבה מזכה" - קצבה המשולמת מאת קופת גמל, קרן פנסיה, מעסיק לשעבר (פנסיה תקציבית), חברת ביטוח (ביטוח מנהלים וכן קצבת אובדן כושר עבודה, למעט קצבת שאירים וקצבה מוכרת).

דוגמה 1 - דוד יליד 1.1959. בתאריך 1.1.2026 מלאו לו 67 (גיל פרישה). דוד החל לקבל קצבה מזכה מקופ"ג החל מיום 1.5.2026.

מאחר שהתאריך בו דוד החל לקבל קצבה מזכה מאוחר לתאריך בו דוד הגיע לגיל פרישה, גיל הזכאות של דוד הוא 1.5.2026.

דוגמה 2 - רפאל יליד 1.1959. בתאריך 1.1.2026 מלאו לו 67 (גיל פרישה). רפאל החל לקבל קצבה מזכה מקופ"ג החל מיום 1.8.2025.

מאחר שהתאריך בו רפאל הגיע לגיל פרישה מאוחר לתאריך שבו רפאל החל לקבל את הקצבה המזכה, גיל הזכאות של רפאל הוא 1.1.2026.

בנוסף, בחלק זה עליך למלא פרטים על הכנסות מקצבה, משלם הקצבה, סכום הקצבה ומועד קבלת הקצבה לראשונה (פרטים אלה מצוינים בתלוש הקצבה). יש לצרף תלוש קצבה ממשלם הקצבה ובמידה וישנם מספר משלמים, יש לצרף תלוש קצבה מכל אחד מהם.

רשות המסים בישראל

חלק ג - פרטים על מעסיקיי ומענקי פרישה פטורים בגין תקופות עבודתי שקדמו לגיל הזכאות/לאחר גיל הזכאות

מענקי פרישה פטורים שיובאו בחשבון בנוסחת הקיזוז

בחישוב הפטור על הקצבה יובאו בחשבון מענקי פרישה פטורים ממס שקיבלת בגין 32 שנות עבודה כשכיר, בגין שנות עבודתך שקדמו לגיל הזכאות. יחד עם זאת, בחישוב הפטור על הקצבה לא יובאו מענקי פרישה פטורים שקיבלת לפני 14.5.2012 וששולמו לך בטווח של למעלה מ- 15 שנים מיום קבלת הקצבה המזכה לראשונה. יובהר כי לא יובאו בחשבון תקופות בהן לא עבדת כשכיר.

מענקי פרישה פטורים שלא יובאו בנוסחת הקיזוז

- מענקים המשולמים לפי חוקי הגמלאות לפורשי צה"ל, למשטרה, לשב"ס ולשירותי הביטחון.
- מענקי פרישה פטורים ממס לפי סעיף 9(א7) לפקודה, ששולמו למי שפרש פרישה מוקדמת מחמת נכות יציבה בשיעור 75%.
- מענקים ששולמו אחרי ההגעה לגיל הזכאות, בגין שנות עבודה לאחר גיל הזכאות.

מענקי פרישה פטורים - השפעתם על סל הפטור

- ככלל, משיכת מענקי פרישה פטורים מפחיתה את גובה סל הפטור - במקרה בו עמדו לרשותך מענקי פרישה פטורים ממס בגין 32 שנות עבודתך שקדמו לגיל הזכאות, יוקטן סכום ההון הפטור, בסכום המענקים הפטורים כשהם ממודדים ומוכפלים במקדם 1.35.
- המענקים הפטורים יוכפלו במקדם (1.35) ויובאו בערכם לתחילת השנה שבה הגעת לגיל הזכאות.
- לתשומת הלב, מימוש הזכות למענקים הפטורים בגין 32 שנות עבודה יביא להפחתת הפטור על הקצבה המזכה בשיעור של 35% מתקרת הקצבה המזכה, אך יותיר את הפטור הנוסף ללא שינוי (נכון לשנת 2026 – 22.5%), וזאת מכיוון ששיעור הפטור הנוסף אינו מושפע ממשיכת מענקים פטורים ממס.

דוגמאות לאופן השפעת מענק פרישה פטור על שיעור הפטור החל על הקצבה המזכה

דוגמה 1 - מענק פרישה פטורים בגין 40 שנות עבודה

דני יליד 1959. בתאריך 1.1.2026 דני הגיע לגיל הזכאות בתאריך והחל לקבל קצבה מזכה בסך 12,000 ₪. בתאריך 31.12.2025 פרש דני מהעבודה וקיבל מענק פרישה בסך 600,000 ₪, מתוכם 550,000 ₪ פטורים ממס. אין בכוונתו של דני להוון סכום חד פעמי בפטור ממס.

בהתחשב במענק הפרישה הפטור שקיבל דני, מהו הפטור החל על הקצבה המזכה?

רשות המסים בישראל

מכפלת התקרה המזכה (9,430) (ש) באחוז הפטור הכולל (57.5%) ובמכפיל ההמרה להון (180).	$9,430 * 57.5% * 180 =$	976,005	סל הפטור	1
סכום המענק פרישה הפטור ביחס ל- 32 שנים שקדמו לגיל הזכאות יוכפל במקדם (1.35) ויובא בערכו לתחילת השנה שבה דני הגיע לגיל הזכאות.	$550,000 * 32/40 * 1.35 =$	-594,000	מענק פטור	2
אין בכוונתו של דני להוון סכום חד פעמי בפטור ממש.		---	היוון קצבה	3
מסל הפטור יש להפחית את הפגיעה הנובעת ממשיכת מענק פרישה פטור והיוון קצבה.	$976,005 - 594,000 =$	382,005	יתרת סל הפטור	4
המנה המתקבלת מחלוקה של יתרת סל הפטור במכפיל המרה להון (180).	$382,005 / 180 =$	2,122	סכום הפטור החודשי על הקצבה	5
המנה המתקבלת מחלוקה של סכום הפטור החודשי על הקצבה בתקרת הקצבה המזכה (9,430) (ש).	$2,122 / 9,430 =$	22.5%	שיעור הפטור החודשי על הקצבה	6
<p>הקצבה החודשית של דני הינה על סך 12,000 ₪, מתוכה 2,122 ₪ פטורים ממש ו-9,878 ₪ חייבים במס.</p>				

דוגמה 2 - מענק פרישה פטור בגין 30 שנות עבודה

דניאלה ילידת 1959. בתאריך 1.1.2026 דניאלה הגיעה לגיל הזכאות והחלה לקבל קצבה מזכה בסך 14,000 ₪. בתאריך 31.12.2025 פרשה דניאלה מעבודתה וקיבלה מענק פרישה בסך 300,000 ₪ פטורים ממש. אין בכוונתה של דניאלה להוון סכום חד פעמי בפטור ממש.

בהתחשב במענק הפרישה הפטור שקיבלה דניאלה, מהו הפטור החל על הקצבה המזכה?

מכפלת התקרה המזכה (9,430) (ש) באחוז הפטור הכולל (57.5%) ובמכפיל ההמרה להון (180).	$9,430 * 57.5% * 180 =$	976,005	סל הפטור	1
סכום המענק פרישה הפטור ביחס ל- 32 שנים שקדמו לגיל הזכאות יוכפל במקדם (1.35)	$300,000 * 1.35 =$	-405,000	מענק פטור	2

רשות המסים בישראל

ויובא בערכו לתחילת השנה שבה דניאלה הגיעה לגיל הזכאות.				
אין בכוונתה של דניאלה להוון סכום חד פעמי בפטור ממס.		---	היוון קצבה	3
מסל הפטור יש להפחית את הפגיעה הנובעת ממשיכת מענק פרישה פטור והיוון קצבה.	$976,005 - 405,000 =$	571,005	יתרת סל הפטור	4
המנה המתקבלת מחלוקה של יתרת סל הפטור במכפיל המרה להון (180).	$571,005 / 180 =$	3,172	סכום הפטור החודשי על הקצבה	5
המנה המתקבלת מחלוקה של סכום הפטור החודשי על הקצבה בתקרת הקצבה המזכה (9,430 ₪).	$3,172 / 9,430 =$	33.64%	שיעור הפטור החודשי על הקצבה	6
הקצבה החודשית של דניאלה הינה על סך 14,000 ₪, מתוכה 3,172 ₪ פטורים ממס ו- 10,828 ₪ חייבים במס.				

חלק ג.1 - פרטים על מעסיקיי הקודמים ותקופות עבודתי שקדמו לגיל הזכאות

בחלק זה עליך למלא פרטים ביחס למעסיקיך הקודמים, תקופות העבודה ומענקי הפרישה הפטורים שקיבלת. מידע זה חשוב מכיוון שיתכן ותהיה לו השפעה על נוסחת הקיזוז ועל אופן חישוב הפטור החל על הקצבה המזכה. ככלל, עליך לצרף טופס 161 - הודעה על פרישה, וזאת ביחס לכל אחת מתקופות העבודה.

יחד עם זאת ולתשומת הלב - בחישוב הפטור על הקצבה המזכה לא יובאו בחשבון מענקי פרישה פטורים שקיבלת לפני 14.5.2012 וששולמו לך בטווח של למעלה מ- 15 שנים מיום קבלת הקצבה המזכה לראשונה. ולכן ביחס למענקים אלה, אינך נדרש לצרף טופס 161.

להלן דוגמה להמחשת האמור: דני יליד 1958, החל לקבל קצבה מזכה לראשונה בתאריך 1.1.2025. להלן פירוט מעסיקיו במהלך שנות עבודתו וקביעה לגבי הצורך בטופס 161 לצורך קיבוע זכויות:

מעסיק	תאריך התחלה	תאריך סיום ומועד קבלת מענק הפרישה	טופס 161
א	1.2.2023	31.12.2024	יש להמציא טופס 161
ב	1.1.2020	31.1.2023	יש להמציא טופס 161
ג	1.1.2014	31.12.2019	יש להמציא טופס 161

רשות המסים בישראל

טופס 161	תאריך סיום ומועד קבלת מענק הפרישה	תאריך התחלה	מעסיק
יש להמציא טופס 161	31.12.2013	1.7.2011	ד
יש להמציא טופס 161 מענק פרישה פטור בגין תקופת עבודה יובא בחשבון במסגרת קיבוע הזכויות, מאחר וטרם חלפו 15 שנים ממועד קבלת המענק הפטור ועד למועד תחילת קבלת הקצבה המזכה (1.1.25).	1.7.2011	1.10.2009	ה
אין צורך להמציא 161 וזאת מכיוון שמענק פרישה פטורים שהתקבל בשנת 2009 לא יבוא במסגרת קיבוע הזכויות, מאחר וחלפו יותר מ- 15 ממועד קבלת המענק הפטור ועד למועד תחילת קבלת הקצבה המזכה (1.1.25).	30.9.2009	1.3.2000	ו

חלק ג.2 - סיבת הפרישה מהמעסיק האחרון ממנו פרשת ושידוח בחלק ג.1

בחלק זה עליך לציין את סיבת הפרישה מהמעסיק האחרון ממנו פרשת ושידוח בחלק ג.1:

- יציאה לגמלאות/פנסיה/פיטורין/התפטרות.
- פרישה מוקדמת מחמת נכות יציבה בשיעור העולה על 75%.

חלק ג.3 - עבודה לאחר גיל זכאות

בחלק זה עליך לציין האם לאחר הגעתך לגיל הזכאות אתה ממשיך לעבוד אצל המעסיק שתחילת עבודתך אצלו הייתה לפני הגעתך לגיל הזכאות. במידה ותשובתך היא כן, עליך לציין את סכום מענקי הפרישה הפטור שאתה צפוי לקבל בעתיד ממעסיק זה, שיש להביא בחישוב הפטור על הקצבה במסגרת קיבוע זכויות.

במסגרת קיבוע הזכויות יובאו מענקי הפרישה הפטורים שבכוונתך לקבל מהמעסיק וזאת ביחס לתקופה שלפני הגיעך לגיל הזכאות.

חלק ד - פרטים על היוון קצבה בפטור ממס

היוון קצבה - מהו?

באפשרותך לקבל מתוך סך החיסכון הפנסיוני שצברת או הפנסיה התקציבית סכום חד פעמי בדרך של היוון וזאת, על חשבון גובה הקצבה המזכה העתידית שתשולם לך באופן שוטף. כלומר, אם תבחר למשוך סכום חד פעמי במסגרת היוון, גובה הקצבה החודשית שלך יפחת.

רשות המסים בישראל

משיכה חד פעמית של כספים בדרך של היוון קצבה כפופה להוראות סעיף 23 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה - 2005. במסגרת הסעיף נקבע, בין היתר, כי הזכאות להיוון קצבה כפופה לקבלת סכום קצבה מזערית (5,306 ₪ לחודש, נכון לשנת 2026).

היוון קצבה פטור - השפעתו על סל הפטור

באפשרותך לקבל מתוך סך החיסכון הפנסיוני שצברת או הפנסיה התקציבית סכום חד פעמי בדרך של היוון קצבה פטור ממס וזאת, על חשבון ההון הפטור.

לתשומת הלב - הפטור על הסכום המהוון בא על חשבון סל הפטור ויפחת ממנו. כלומר, אם תבחר להוון סכומים בפטור ממס, הפטור החודשי על הקצבה יופחת.

דוגמאות לאופן השפעת היוון בפטור ממס על שיעור הפטור החל על הקצבה המזכה

דוגמה 1 - גל יליד 1959. בתאריך 1.1.2026 החל לקבל קצבה מזכה בסך 10,000 ₪.

בתאריך 31.12.2025 פרש גל מעבודה ולא קיבל מענקי פרישה פטורים ממס. בכוונת גל להוון את מלוא סל הפטור בדרך של היוון קצבה מזכה בפטור ממס.

מכפלת התקרה המזכה (9,430 ₪) באחוז הפטור הכולל (57.5%) ובמכפיל ההמרה להון (180).	$9,430 * 57.5\% * 180 =$	976,005	סל פטור	1
לא נמשכו מענקי פרישה פטורים ממס.		0	מענקים פטורים	2
ניצול הפטור על היוון קצבה.		- 976,005	היוון קצבה	3
מסל הפטור יש להפחית את הפגיעה הנובעת ממשיכת מענק פרישה פטור והיוון קצבה.	$976,005 - 976,005 =$	0	יתרת ההון הפטור	4
גל אינו זכאי לקבל את הפטור על הקצבה החודשית וזאת מכיוון שבחר לנצל את מלוא סל הפטור בדרך של היוון קצבה.		0	סכום הפטור החודשי על הקצבה	5
		0%	שיעור הפטור החודשי על הקצבה	6
הקצבה החודשית של גל הינה על סך של 10,000 ₪. הקצבה חייבת במס במלואה.				

רשות המסים בישראל

דוגמה 2 - גליה ילידת 1959. בתאריך 1.1.2026 החלה לקבל קצבה מזכה בסך 12,000 ₪.

בתאריך 31.12.2025 פרשה גליה מעבודתה ולא קיבלה מענקי פרישה פטורים ממש. בכוונתה של גליה להוון קצבה מזכה בסך של 500,000 ₪ בפטור ממש.

1	סל הפטור	976,005	$9,430 * 57.5\% * 180 =$	מכפלת התקרה המזכה (9,430 ₪) באחוז הפטור הכולל (57.5%) ובמכפיל ההמרה להון (180).
2	מענקים פטורים	0		לא נמשכו מענקי פרישה פטורים ממש.
3	היוון קצבה	-500,000		גליה מבקשת לנצל 500,000 ₪ מתוך סל הפטור בדרך של היוון פטור.
4	יתרת ההון הפטור	476,005	$976,005 - 500,000 =$	מסל הפטור יש להפחית את הפגיעה הנובעת ממשיכת מענק פרישה פטור והיוון קצבה.
5	סכום הפטור החודשי על הקצבה	2,644	$476,005 / 180 =$	המנה המתקבלת מחלוקה של יתרת סל הפטור במכפיל המרה להון (180).
6	שיעור הפטור החודשי על הקצבה	28.04%	$2,644 / 9,430 =$	המנה המתקבלת מחלוקה של סכום הפטור החודשי על הקצבה בתקרת הקצבה המזכה (9,430 ₪).
<p>הקצבה החודשית של גליה הינה על סך 12,000 ₪, מתוכה 2,644 ₪ פטורים ממש ו-9,356 ₪ חייבים במס.</p>				

דוגמה 3 - יגאל יליד 1959. בתאריך 1.1.2026 החל לקבל קצבה מזכה בסך 7,000 ₪.

בתאריך 31.12.2025 פרש יגאל מעבודתו וקיבל מענקי פרישה פטורים ממש בסך 200,000 ₪. בכוונתו של יגאל להוון קצבה מזכה בסך של 400,000 ₪ בפטור ממש.

1	סל הפטור	976,005	$9,430 * 57.5\% * 180 =$	מכפלת התקרה המזכה (9,430 ₪) באחוז הפטור הכולל (57.5%) ובמכפיל ההמרה להון (180).
2	מענקים פטורים	-270,000	$200,000 * 1.35 =$	סכום המענק פרישה הפטור ביחס ל- 32 שנים שקדמו לגיל הזכאות יוכפל במקדם (1.35) ויובא בערכו

רשות המסים בישראל

לתחילת השנה שבה יגאל הגיע לגיל הזכאות.				
יגאל מבקש לנצל 400,000 ₪ מתוך סל הפטור בדרך של היוון פטור.	$400,000$	$-400,000$	היוון קצבה	3
מסל הפטור יש להפחית את הפגיעה הנובעת ממשיכת מענקי פרישה פטורים והיוון קצבה.	$976,005 - 270,000 - 400,000 =$	$306,005$	יתרת ההון הפטור	4
המנה המתקבלת מחלוקה של יתרת סל הפטור במכפיל המרה להון (180).	$306,055 / 180 =$	$1,700$	סכום הפטור החודשי על הקצבה	5
המנה המתקבלת מחלוקה של סכום הפטור החודשי על הקצבה בתקרת הקצבה המזכה (9,430 ₪).	$1,700 / 9,430 =$	18.03%	שיעור הפטור החודשי על הקצבה	6
<p>הקצבה החודשית של יגאל הינה על סך 7,000 ₪, מתוכה 1,700 ₪ פטורים ממס ו-5,300 ₪ חייבים במס.</p>				

חלק ד.1 - היוון קצבה בפטור בעבר

בחלק זה אתה נדרש לציין אם היוונת קצבה בפטור ממס בעבר (כדוג' היוון קצבה לאנשי כוחות הבטחון). היה והיוונת יש לסמן בהתאם ובנוסף, יש לציין את פרטי ההיוון הפטור ולצרף מסמך מהמשלם הכולל את פרטי ההיוון שכולל את סכום ההיוון, תקופת ההיוון ותאריך ההיוון.

חלק ד.2 - היוון קצבה בפטור בעתיד

בחלק זה אתה נדרש לציין האם יש בכוונתך להוון קצבה בפטור ממס בעתיד. במידה וכן, יש לציין את סכום ההיוון הפטור שבכוונתך להוון בפטור ממס על חשבון הפטור על הקצבה.

חלק ד.3 - בקשה לאישור היוון קצבה בפטור ממס

קבלת הסכום להיוון קצבה בפטור ממס ממשלם הקצבה מותנית בין היתר, בהצגת אישור ניכוי מס למשלם בגין היוון קצבה פטור ממס. יש למלא חלק זה אם ברצונך לקבל את סכום ההיוון הפטור כולו או חלקו **בסמוך למועד הגשת הבקשה לקיבוע זכויות**. יש לציין את שם המשלם, תיק ניכויים וסכום ההיוון הפטור לגביו הינך מבקש את האישור ניכוי מס.

חלק ה - בחירה ביחס להגדלות ב"פטור הנוסף" בשנות המס שלאחר הגיעך לגיל הזכאות

כפי שפורט לעיל, נכון לשנת 2026 שיעור הפטור הנוסף עומד על 22.5%. שיעור הפטור הנוסף בשנים הבאות צפוי לגדול כך שבשנת 2027 יעמוד על 27.5% ובשנת 2028 יעמוד על 32%. במסגרת חלק זה, עליך להחליט (באמצעות סימון המשבצת המתאימה על גבי הטופס) כיצד תבואנה לידי ביטוי ההגדלות

רשות המסים בישראל

העתידיות בשיעור הפטור הנוסף. לדוגמא, אם הגעת לגיל הזכאות בשנת 2026, אתה נדרש לסמן את בחירותיך ביחס להגדלות בשיעור הפטור הנוסף בשנות המס 2027 ו-2028. בפניך ניצבות שלוש אפשרויות:

1. לפי היחס שבין הפטור על הקצבה לבין סכום ההיוון הפטור.
2. להיוון - ההגדלה תשמש להגדלת שיעור הפטור על הסכום המהוון בלבד.
3. לקצבה - ההגדלה תשמש להגדלת שיעור הפטור על הקצבה המזכה בלבד.

חלק ו - הצהרות וחתימה

1. עליך לציין האם הגשת למשלם הקצבה טופס 161ח - בקשה לקבלת הפטור הנוסף על הקצבה.
2. בהתאם להוראות הפקודה, לאחר 90 יום מהיום שבו קיבלת לראשונה את הפטור ממס על הקצבה המזכה, לא תוכל לשנות עוד את החלטתך ביחס להיוון קצבה מזכה בפטור ממס. כלומר, אם תרצה להוון קצבה בפטור ממס (סכום שלא הובא במסגרת חלק ד' בטופס 161ח), יש לך 90 יום מיום קבלת הפטור על הקצבה לראשונה, שבמהלכם תוכל לבקש את ההיוון כאמור.
3. חשוב שתדע - דברי ההסבר בטופס 161ח והמידע הכלול במדריך זה נועדו לצורך מתן הסבר והבהרה כללית בלבד ואינם מהווים ייעוץ או תחליף לעיון בהוראות הדין הרלוונטיות, המחייבות על פי דין.

לתשומת הלב - להחלטות שתקבל במסגרת קיבוע זכויות יש השלכות על גובה שיעור הפטור החל על הקצבה ולמשיכת כספים בדרך של היוון קצבה בפטור ממס. לכן, חשוב שתבין את השלכות בחירותיך בטופס קיבוע הזכויות על אופן חלוקת הטבות המס המגיעות לך בהגיעך לפרישה, כך שתוכל לקבל החלטות מושכלות התואמות את צרכיך והעדפותיך.

שאלות נפוצות

מתי ניתן לבצע קיבוע זכויות?

ניתן לבצע קיבוע זכויות החל ממועד הגיעך לגיל הזכאות - גיל פרישה או מועד קבלת קצבה מזכה לראשונה, לפי המאוחר.

האם ניתן לבצע קיבוע זכויות רטרואקטיבית אחרי גיל פרישה?

כן. קיבוע זכויות ניתן לבצע בכל עת (החל מגיל הזכאות ואילך). במקרה בו בוצע קיבוע זכויות בשנים שלאחר גיל הזכאות ניתן להגיש בקשה להחזר מס עד שש שנים אחורה והכול בכפוף להוראות פקודת מס הכנסה.

האם ניתן לקבל את הפטור על הקצבה המזכה בגיל הפרישה, ללא קיבוע זכויות?

במקרה ומשולמת לך קצבה מזכה יחידה באפשרותך לקבל את הפטור הנוסף בלבד (22.5% בשנת 2026) באמצעות הגשת טופס 161ח למשלם הקצבה (אם הוא משלם יחיד) או באמצעות הגשת טופס 161מ לרשות המסים באופן מקוון, או לקבוע תור למשרדי השומה. יחד עם זאת, ועל מנת לבחון את המימיו המרבי של הטבות המס להן אתה זכאי בפנסיה, עליך לבצע הליך של קיבוע זכויות.